

Taalonderwijs en zaakvakonderwijs gecombineerd. Zie hoe het kan!

Voor de onderstaande taalmodules geldt dat er aan de hand van deze modules uitvoering wordt gegeven aan taalgericht vakonderwijs, dat wil zeggen dat taaldidactiek (woordenschatdidactiek, leesdidactiek, schrijfdidactiek, enzovoorts) in het zaakvakonderwijs is geïntegreerd.

De lessen kenmerken zich door activerende didactiek (voorkennis activeren, woordenschat aanbrengen, begeleide inoefening, zelfstandige verwerking en evaluatie). Leerlingen moeten regelmatig met elkaar overleggen of samenwerken met rollen en spelregels, zodat er daadwerkelijk sprake is van wederzijdse afhankelijkheid (coöperatief leren).

In iedere module maakt de leerkracht gebruik van kant en klare mindmaps om nieuwe woorden betekenis te geven. Voorts gaan de modules vergezeld van PowerPoints met o.a. beeldmateriaal om woorden te herhalen en te internaliseren en kennis aan te brengen of te verdiepen. In de modules wordt zo veel mogelijk beeldmateriaal gebruikt om kennis en begrippen te verhelderen.

Per module worden er twee woordenschattoetsen afgenomen die de productieve en receptieve (module gebonden) woordenschat toetsen.

Diverse taalproducten worden verzameld in een taalportfolio. Voor het taalportfolio is gestreefd naar zo veel mogelijk verschillende genres die allemaal zo hun eigen kenmerken hebben.

Voor de wetenschappelijke onderbouwing van de gemaakte keuzes verwijzen wij naar de algemene toelichting in de modules.

Gouden Eeuw

Groep 7

Motto/ondertitel

Hoe is de Gouden Eeuw ontstaan en hoe belangrijk is deze eeuw voor de geschiedenis van Nederland geweest.

Thema's

Van ontdekkingsreizen naar een bloeiende handel.

Korte beschrijving

Via subonderwerpen als ontdekkingsreizigers, handel in specerijen, de groei van de welvaart en de ontwikkeling van de stad Amsterdam, verwerven leerlingen inzicht in hoe belangrijk de hoofdstad werd en hoe de stad werd bestuurd, hoe men leefde en wie er wel en niet profiteerde van de rijkdom.

Woordenschat

De module brengt 170 schooltaalwoorden en kennis aan die van belang zijn om wereldoriëntatie in groep 7 en 8 en geschiedenis op het voortgezet onderwijs te kunnen volgen.

Onderdelen portfolio taal

De module kent een ruime variatie aan verwerkingsopdrachten en draagt met drie producten bij aan het taalportfolio: een kwartetspel, een scheepsjournaal en een bolletjesschema.

Het digitale overhoorprogramma WRTS wordt geïntroduceerd.

Natuurgeweld

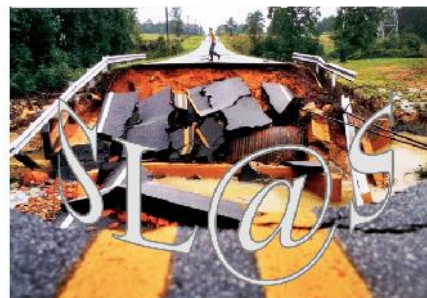
Groep 7

Motto/ondertitel

Waarom is natuurgeweld niet hetzelfde als een natuurramp?

Thema's

Met deze module wordt o.a. geleerd wat het verschil is tussen natuurgeweld en een natuurramp, wat oorzaken en gevolgen zijn, hoe de aarde is opgebouwd en wat aardplaten zijn (platentektoniek), hoe een aardbeving, vulkaanuitbarsting, eilanden en een tsunami ontstaan, wat onweer is en wat daarbij de gevaren zijn. De module is een voorbereiding op leerstof van wereldoriëntatie en aardrijkskunde.

Korte beschrijving

De module bestaat uit zeven lessen. In plaats van een proefwerk om te toetsen of de leerstof is aangekomen, wordt er een eindspel gespeeld. Eerst in teams, later individueel. In alle rondes mogen eerder verworven vrijstellingen worden ingezet. Uiteindelijk blijft er één winnaar over. Er zijn kennisvragen, die gaan over de inhoud van de module en woordenschatvragen.

Woordenschat

Voor de inhoud is rekening gehouden met wat leerlingen nodig hebben op het voortgezet onderwijs bij de zaakvakken, d.w.z. wat schoolboekenschrijvers als aanwezige kennis en woordenschat veronderstellen. Deze module brengt 130 woorden aan.

Onderdelen portfolio taal

Deze module vult het taalportfolio aan met een voorlichtingsfolder, een stripverhaal, een samenvatting met signaalwoorden, een poster, een posterpresentatie, een stroomschema en venn-diagram.

Buurt-wijk-stad

Groep 7

Motto/ondertitel

Ontwerp je schoolplein en maak een maquette.

Thema's

De module bestaat uit acht lessen en is gericht op het verbeteren van de taalvaardigheid van leerlingen, dus met een ontwerp en maquette zijn ze er niet. Net als een architect moeten leerlingen werken met een '*programma van eisen*'.

Korte beschrijving

In deze module is een grote rol weggelegd voor beschouwen, vergelijken, waarderen en problemen oplossen: de 21st century skills. Deze denkvaardigheden zijn nauw verwant met taalvaardigheid, leerlingen moeten namelijk verwoorden of beschrijven wat zij van iets vinden, in hoeverre er sprake is van een verschil of overeenkomst, welk probleem ze hebben opgelost of wat zij voorstellen.

Er wordt gewerkt in teams en in deze module maken de leerlingen kennis met het fenomeen rubric. Die rubric geldt als richtlijn waarop het ontwerp wordt beoordeeld.

Als het ontwerp klaar is, wordt het gestuurd naar het stadsdeel (de gemeente). Het ontwerp gaat *vergezeld* van een *formele* brief.

Woordenschat

Deze module verrijkt de woordenschat met 120 schooltaalwoorden en brengt basiskennis en vaardigheden aan die nodig zijn voor het vak aardrijkskunde.

Onderdelen portfolio taal

De module Buurt, wijk en Stad verrijkt het portfolio met een formele brief, een PowerPoint, een presentatie van een PowerPoint. Leerlingen werken met Streetview en Map saver en ordenen leerstof in een kolom- en tabelschema.

Techniek

Groep 7/8

Motto-ondertitel

Experimenteren met vormen van energie

Thema

De module bedstaat uit 7 lessen. In iedere les staat een proef centraal van een bepaalde vorm van energie.

Korte beschrijving

Leerlingen maken kennis met het wetenschappelijk denkproces en het verwoorden ervan. Dat wil zeggen het voorspellen van een proef, beschrijven, toetsen, reflecteren en bijstellen van de proef. Leerlingen leren samenwerken, een instructie precies uitvoeren, nauwkeurig waarnemen, meten en evalueren. Doordat leerlingen per proef voorspellingen doen, conclusies trekken en suggesties voor verbetering geven, oefenen leerlingen met het heen en weer denken tussen theorie en werkelijkheid en uiteindelijk met abstract denken.

Woordenschat

Deze module verrijkt de woordenschat met 114 woorden.

Onderdelen taalportfolio

De module verrijkt het taalportfolio met een onderzoekslogboek waarin op een wetenschappelijke manier verslag wordt gedaan van een onderzoek en twee stroomschema's van een kettingreactie, één met woorden en één met tekeningen en symbolen.

Staatsinrichting

Groep 8

Motto-ondertitel:

Praten als de koningin

Thema's:

De OTV-module Staatsinrichting bestaat uit 7 lessen en tijdens de lessen leren leerlingen alles over hoe ons land wordt bestuurd. Wat is democratie, hoe zit ons kiesstelsel in elkaar, Eerste Kamer, Tweede Kamer, verkiezingen, debatten, hoe winnen politici stemmen?

Korte beschrijving:

De module richt zich op essentiële basiskennis voor het voortgezet onderwijs. Bovendien ervaren leerlingen dat regeren in een democratie niet zo gemakkelijk is. Partijen willen stemmen winnen en beloven van alles. Om stemmen vergaren speelt soms vriendjespolitiek een rol.

Eenmaal gekozen moeten partijen met elkaar overleggen voordat ze met elkaar een regering kunnen vormen. Echte democratie is niet zo vanzelfsprekend, dat zien leerlingen aan de hand van de documentaire 'Please vote for me' waarin kandidaten die klassenvertegenwoordiger willen worden alles uit de kast halen om stemmen te winnen. De verkiezingen spelen af in China, een land dat geen lange ervaring heeft met democratie, stemmen en overleggen. De taalleerlijn in deze module is gericht op het oefenen in spreken voor een groep. Leerlingen stellen n.a.v. een paar filmfragmenten van goede en slechte redenaars de do's en don'ts op en vervolgens bereiden zij zelf een korte spreekbeurt voor. Nadat ze de spreekbeurt hebben voorbereid gaan ze twee keer oefenen met een medeleerling. Die medeleerling geeft feedback. Deze feedback wordt verwerkt voordat de leerling de presentatie houdt voor de klas.

Woordenschat

De module verrijkt de woordenschat met 133 schooltaalwoorden die bekend worden verondersteld bij de vakken geschiedenis en maatschappijleer op het voortgezet onderwijs.

Onderdelen portfolio taal

Het taalportfolio wordt aangevuld met een formele brief, een spreekopdracht voor de groep, een stroomschema, een venn-diagram en een T-schema.

Blijf gezond!

Groep 8

Motto/ondertitel

Welke keuzes maak jij om gezond te blijven?

Thema's

Wat is gezondheid, hoe draagt goede voeding bij om gezond te blijven en niet te zwaar te worden en hoe belangrijk is beweging voor je gezondheid.

Korte beschrijving

Aan de hand van interviews en het bijhouden van een voedseldagboek verzamelen leerlingen gegevens over het voedselpatroon van de klas.

Ze zetten een deel van de data om naar staafdiagrammen en maken van de verzamelde informatie een infographic. Leerlingen verwerven inzicht in hoe zwaarlijvigheid ontstaat en maken kennis met de voedselpiramide (Schijf van vijf). Ze doen onderzoek naar verborgen vetten en leren hoe belangrijk beweging is om niet dik te worden.

Woordenschat

De module brengt 107 schooltaalwoorden aan die van belang zijn om leerstof van biologie op het voortgezet onderwijs te kunnen volgen en brengt kennis aan om zelf bewuste keuzes te kunnen maken.

Onderdelen portfolio taal

De module kent een ruime variatie aan verwerkingsopdrachten en draagt met zes producten bij aan het taalportfolio: een interview, een eetdagboek, een K-W-L-schema, een mindmap, staafdiagrammen gemaakt met www.chartgo.com en een infographic gemaakt met www.easel.ly.

Dag School (Naar de Brugklas)

Groep 8

Motto/ondertitel

Naar het voortgezet onderwijs

Thema's

Hoe bereid je een proefwerk verstandig voor? Hoe ga je met docenten om?

Hoe maak je vrienden? Veel kinderen zijn onzeker over hoe het er in de brugklas aan toe zal gaan en zijn gebaat bij een extra 'zetje in de rug'.

Hoewel er op het VO gedurende het eerste jaar mentorlessen worden gegeven, moeten leerlingen vanaf de eerste dag op het vo wel meteen meedraaien in het nieuwe systeem. In de module besteden we daarom niet alleen aandacht aan huiswerk maken, huiswerk plannen, agendabeheer en het leren van woordjes, maar juist ook aan werkhouding en motivatie. We onderstrepen hiermee het belang van een actieve werkhouding tijdens de les.

We leren leerlingen dat intelligentie geen vaste eigenschap is, niet iets dat je hebt, maar wel iets dat je kunt ontwikkelen door bij te leren. Als leerlingen dit weten, beïnvloedt dit het positieve leerklimaat. Als je gelooft dat je je eigen intelligentie kunt verhogen, waarom zou je dat dan niet doen? Met filmpjes en tekstjes over de werking van het brein wordt de kennis heel toegankelijk gemaakt.

Korte beschrijving

De module gaat dus over het voortgezet onderwijs, wat een vo school verwacht van een leerling en hoe leerlingen aan die verwachtingen kunnen voldoen. Leerlingen leren dat ze hun eigen succes voor een groot deel zelf in de hand hebben. Ze maken opdrachten waarmee ze ontdekken waar ze goed en minder goed in zijn.

Ze leren na te denken over de gevolgen voordat ze keuzes maken. In de module maken we gebruik van het gedachtegoed van Sean Covey.

Woordenschat

In de module worden 107 schooltaalwoorden aangeleerd met betrekking tot sociale- en studievervaardigheden.

Onderdelen portfolio taal

DAG SCHOOL is de laatste module in de reeks op het basisonderwijs, daarom zullen de leerlingen in deze module het portfolio dat ze in twee jaar tijd hebben opgebouwd ordenen en aanvullen met een inhoudsopgave, een inleiding, een evaluatieverslag, een nawoord en een aanbevelingsbrief voor het voortgezet onderwijs.

Door het portfolio aan het einde van de basisschool met de leerlingen te evalueren in de laatste module DAG SCHOOL wordt getracht een laatste motiverend duwtje te geven.

Middeleeuwen

Leerjaar 1 h/v

Motto-ondertitel

Voorkennis aanbrengen op leerstof havo/vwo

Thema's

De OTV-module Middeleeuwen bestaat uit 7 lessen en tijdens de lessen leren leerlingen alles over hoe het toeling in de Middeleeuwen. Aan de orde komen het rijk van Karel de Grote, de standenmaatschappij, het leenstelsel, het kloosterleven, het leven in de middeleeuwse stad en de gilden.

Korte beschrijving

De module richt zich op essentiële basiskennis voor het voortgezet onderwijs.

De taalleerlijn in deze module is gericht op het schrijven van een verhalende informele brief waarin leerstof wordt verwerkt. Doel van het schrijven is schrijven als vorm om leerstof te verwerken. Verder oefenen leerlingen met het fenomeen 'schrijven in rondes', d.w.z. zij schrijven, geven feedback op elkaars concepten en herschrijven op basis van commentaar.

Woordenschat

De module verrijkt de woordenschat met 185 schooltaal- en vaktaalbegrippen die bekend worden verondersteld bij het vak geschiedenis op het voortgezet onderwijs.

Onderdelen portfolio taal

Het taalportfolio wordt aangevuld met een informele brief, een kwartetspel met middeleeuwse categorieën en vaktaalbegrippen en een ordeningsschema.

Verslaving

Leerjaar 1 H/V en VMBO

Motto-ondertitel

Weet waar je aan begint en voorkennis activeren voor de vakken biologie en verzorging op het voortgezet onderwijs.

Thema's

Het boek is gesponnen om het boek 'Afblijven' van Carry Slee. Dit boek wordt door de leerlingen zelfstandig gelezen tijdens de module. Het leesboek is gekozen als opstapje om meerdere verslavingen aan de orde te stellen met als doel dat leerlingen twee keer zullen nadenken voor ze aan roken en/of drinken zullen beginnen en weten hoe ze groepsdruk moeten weerstaan.

Deze module is net als de andere modules 'Plug and play', dat wil zeggen dat leerkrachten en docenten zelf geen beeldmateriaal meer hoeven op te zoeken of informatieve en aantrekkelijke PowerPoints hoeven te maken. De lessen kennen een bepaalde dynamiek en een hoog tempo zodat leerlingen goed geboeid blijven en zoveel mogelijk kennis tot zich nemen.

Korte beschrijving

In de module 'Verslaving' gaat het niet alleen om de effecten van drugs, ook alcohol en de invloed daarvan op de ontwikkeling van de hersenen, nicotine en dopamine, gamen, gokken en de rol van groepsdruk komen uitgebreid aan de orde. Er is uitgebreid aandacht voor hoe het brein werkt. De module 'Verslaving' brengt daarmee tevens voorkennis aan voor de schoolvakken Biologie en Verzorging.

Woordenschat

De module 'Verslaving' biedt 126 nieuwe schooltaalwoorden aan.

Onderdelen portfolio taal

De module Verslaving voegt aan het taalportfolio drie schriftelijke taalproducten toe: een brochure, een mindmap, tabelschema en een boekverslag. Tot slot wordt er geleerd hoe de betrouwbaarheid van een website moet worden beoordeeld.

Seks, de feiten

Leerjaar 2 h/v

Motto-ondertitel

Feitelijke kennis over seksualiteit en seksuele relaties.

Thema's

De OTV-module Middeleeuwen bestaat uit 7 lessen die erop gericht zijn grensoverschrijdend gedrag tegen te gaan en de weerbaarheid van vooral meisjes te vergroten. Deze taalmodule laat leerlingen nadenken over wat ze zelf willen. Willen meisjes werkelijk alleen stoeipoes zijn en een beetje aanschurken tegen rapper 50 cent of jongens die hem imiteren? Denken jongens echt dat meisjes altijd zin hebben in seks? Is de wereld die je ziet in videoclippen identiek aan de werkelijke wereld? In de module ervaren leerlingen dat dit niet zo is. We gaan in op relatievorming (hetero en homo), verleiden, versieren en versiertrucs.

Korte beschrijving

In januari 2012 heeft Rutgers WPF in samenwerking met Soa Aids Nederland grootschalig onderzoek gedaan naar de seksuele gezondheid van jongeren onder de 25 jaar. Uit dit onderzoek blijkt dat het op verschillende punten goed gaat met de seksuele gezondheid van jongeren. Er wordt echter ook een aantal belangrijke aandachtspunten genoemd die betrekking hebben op jongeren met een religieuze en/of Turkse of Marokkaanse achtergrond. Het blijkt dat deze groep relatief veel negatieve gevoelens rondom seksualiteit heeft, zoals gevoelens van schuld, schaamte of het vies vinden. Omdat er thuis over het algemeen niet over seksualiteit en relaties wordt gesproken, dit zal dus voornamelijk op school moeten gebeuren. Nu besteden de meeste scholen wel aandacht aan voortplanting, anticonceptie en soa, maar weinig scholen behandelen onderwerpen als relatievorming, homoseksualiteit, het aangeven van grenzen en wensen, maagdelijkheid en seks in de media. Tegen deze achtergrond is de module *Seks, de feiten* is ontwikkeld.

Aan de orde komen de technische zaken, het voorkomen van soa's en het gebruik van voorbehoedsmiddelen. Toch gaat het meer om relatievorming, nee durven zeggen, zelf je grenzen kunnen aangeven en het ontcrachten van mythes over o.a. het maagdenvlies.

Het 'uit de kast komen' wordt behandeld, waarbij de gedachten over homoseksualiteit worden geplaatst in een cultuurhistorische context. Omdat je ouders uit Brazilië, Alaska, Oeganda, Ghana of Indonesië komen en negatief over homoseksualiteit denken, moet jij dan ook zo denken?

Woordenschat

De module verrijkt de woordenschat met 192 schooltaal- en vaktaalbegrippen die bekend worden verondersteld bij de vakken biologie en verzorging op het voortgezet onderwijs.

Onderdelen portfolio taal

Het taalportfolio wordt aangevuld met een photosoap, een stripverhaal met soapfiguren waarin relaties, intriges, overspel, roddel en achterklap een belangrijke rol spelen. Ze bedenken zelf de verhaallijn en het plot.

Kinderen van Amsterdam Zomerschool Nieuwkomers VMBO

Motto-ondertitel

800 jaar Amsterdamse kinderen – een inburgeringstraject

Thema's: de groei van de stad van 1170 tot en met de tweede wereldoorlog.

De Zomerschoolmodule Kinderen van Amsterdam bestaat uit 24 tot 28 lessen. Tijdens de lessen leren de kinderen van alles over de geschiedenis van Amsterdam. Aan het ochtendprogramma is een middagprogramma gekoppeld, zodat leerlingen de plekken bezoeken waarover zij in het ochtendprogramma iets hebben geleerd.

Korte beschrijving

De module richt zich op essentiële basiskennis (geschiedenis) die leerlingen nodig hebben in het voortgezet onderwijs. De module is gesponnen om het kinderboek Kinderen van Amsterdam. In dit boek wordt telkens vanuit het gezichtspunt van een kind in een bepaalde periode iets verteld over het leven en werken in de stad Amsterdam. Zo komen alle eeuwen aan de orde en leren kinderen iets over het leven in de middeleeuwen, de rijkdom in de Gouden Eeuw, werken in de achttiende eeuw enzovoorts.

De taalleerlijn in deze module is gericht op het oefenen met schrijven en spreken voor een groep. Schrijven wordt ingezet om kennis te verwerken (schrijvend leren), om meters te maken en ervaring op te doen met verschillende schrijfproducten.

Het aan het cognitieve ochtendprogramma gekoppelde middagprogramma, laat kinderen kennismaken met de culturele rijkdom van de stad, een stad met een rijke historie. Getracht wordt leerlingen mee te geven dat zij wonen in een stad waarop zij trots kunnen zijn als Amsterdammer.

Woordenschat

Woordenschatverrijking maakt een belangrijk deel uit van het lesprogramma. De 280 (schooltaal)woorden die worden behandeld komen allemaal voor in boek, terwijl de doelgroep deze woorden doorgaans niet of nauwelijks kent. Als leerlingen deze woorden niet kennen, zouden ze het boek dus niet begrijpen. Deze 280 schooltaal- en vaktaalwoorden worden overigens bekend verondersteld bij de vakken geschiedenis en maatschappijleer bij aanvang van het voortgezet onderwijs.

Onderdelen portfolio taal/rekenen

Het taalportfolio wordt aangevuld met een interview, biografie, schemaposter, excursiekaart, e-mailbericht, tekst over vroeger en nu, een stripverhaal, een boekverslag, een toekomstverhaal en een presentatie.

Titel	Groep/klas	Woordenschat	Taalopdrachten	Aantal lessen
Gouden Eeuw Van ontdekkingsreizen naar bloeiende handel. Kerndoelen: 1,2,3,4,5,6,7,8,9,10,12 Nederlands, 37, 51, 52,53 mens en maatschappij.	7	170 2 toetsen	Kwartetspel Brief Stripverhaal bolletjesschema	7
Natuurgeweld Natuurgeweld is niet hetzelfde als een natuurramp. Kerndoelen: 1,2,3,4,5,6,7,8,9,10,12 Nederlands, 27 mens en maatschappij, 30 mens en natuur en 49 kunst en cultuur.	7	130 2 toetsen	Folder Stripverhaal Samenvatting Poster Presentatie Stroomschema Venn-diagram	7
Buurt-wijk-stad Ontwerp je eigen schoolplein en maak een maquette. Kerndoelen: 1,2,3,4,5,6,8,9,10,12 van Nederlands, 36,38,41,42 mens en maatschappij, 49,51 kunst en cultuur.	7	120 2 toetsen	Formele brief PowerPoint Presentatie Streetview-verslag Kolomschema Tabelschema	8
Techniek Verschillende soorten energie. Kerndoelen: 1,2,3,4,5,6,7,8,9,10,12 van Nederlands, 27,28,29,31,32,33,35 mens en natuur, 39, 42, 44, 45 mens en maatschappij.	7/8	114 2 toetsen	Verslaglegging van en reflecties op 7 proeven in een onderzoekslogboek.	7
Staatsinrichting Praten als de koning en koningin. Kerndoelen: 1,2,3,4,5,6,7,8,9,10,12 Nederlands, 36, 37, 44 mens en maatschappij, 51 52, 53 kunst en cultuur.	8	133 2 toetsen	Formele brief Spreekopdracht Stroomversham Venn-diagram T-schema	7
Blijf gezond Welke keuzes maak jij om gezond te blijven? Kerndoelen: 1,2,3,4,5,6,7,8,9,10,12 Nederlands, 25,26,27 rekenen en wiskunde, 36 mens en maatschappij.	8	107 2 toetsen	Interview Eetdagboek K-W-L-schema Mindmap Staafdiagrammen (chartgo) Infographic (easel.ly)	7
Dag school Naar het voortgezet onderwijs. Bevorderen metacognitieve vaardigheden. Kerndoelen: 1,2,3,4,5,6,7,8,9,10,12 Nederlands, 34 mens en natuur, 36, mens en maatschappij.	8	107 2 toetsen	Inhoudsopgave Inleiding Evaluatieverslag Nawoord Aanbevelingsbrief	8
Kinderen van Amsterdam 800 jaar kinderen, een inburgeringstraject, gebaseerd op het kinderboek van Jan Paul Schutten. Kerndoelen: 1,2,3,4,5,6,7,8,9,10,12 Nederlands, 37, 51, 52, 53 mens en maatschappij.	Zomerschool tussen groep 7 en 8	280 Begin- en eindtoets 2 tussentoetsen	Interview en Biografie Schemaposter Excursiekaart E-mailbericht Tekst vroeger en nu Stripverhaal Boekverslag Toekomstverhaal Presentatie	12 ochtenden of 24 lessen
Voor het voortgezet onderwijs Middeleeuwen Verslaving Seks de feiten Zomerschool Nieuwkomers VMBO	1 2 2	185 126 192 280	Gevarieerd aanbod van schrijf- en schematiseeropdrachten	7 7 7 24

